

Par patēriņa cenām 2021.gada martā

Martā vērojamas mēnesim raksturīgas cenu pārmaiņas

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2021.gada martā, salīdzinot ar februāri, patēriņa cenu līmenis pieauga par 0,8%. Precēm tas pieauga par 1%, bet pakalpojumiem – par 0,3 procentiem.

Pēdējos gados martā patēriņa cenu līmenis palielinājās par 0,7-1,2 procentiem, izņemot iepriekšējo gadu, kad patēriņa cenu kāpums bija zemāks Covid-19 ietekmē. Cenu kāpumu martā galvenokārt ietekmē sezonālais cenu kāpums apģērbiem un apaviem un akcīzes nodokļa likmju pieaugums.

Arī šogad martā, beidzoties sezonas izpārdošanām, cenu pieaugumu galvenokārt noteica apģērbi un apavu sadārdzināšanās. Cenas apģērbiem un apaviem mēneša laikā palielinājās par 7,2%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,4 procentpunktiem. Jāatzīmē, ka šogad martā bija vērojams zemākais cenu kāpums apģērbiem un apaviem šī mēneša laikā kopš 2012.gada, ko noteica pieprasījuma samazināšanās Covid-19 ierobežojumu ietekmē.

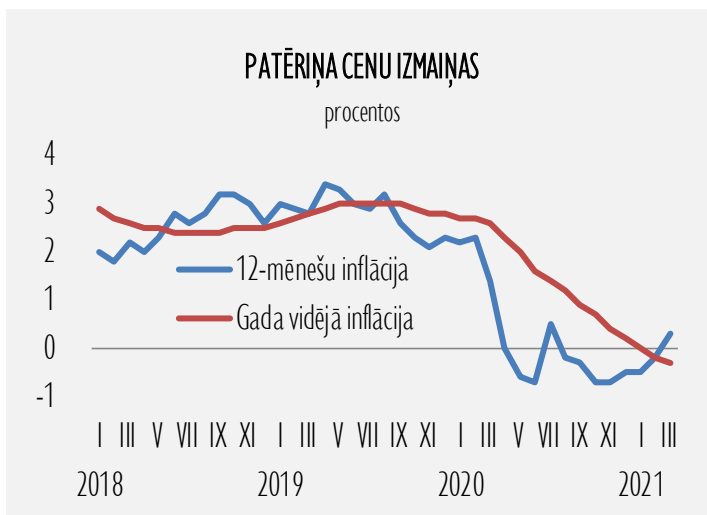
Liela palielinošā ietekme martā bija arī cenu pieaugumam degvielai par 3,4%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,2 procentpunktiem. Cenu kāpumu degvielai turpināja ietekmēt pēdējos mēnešos vērotais straujais pasaules naftas cenu kāpums. Martā mēneša laikā tās vidēji pieauga par 5%. Mēneša sākumā naftas cenas strauji pieauga, sasniedzot augstāko līmeni divu gadu laikā – 70 USD par barelu, ko veicināja OPEC un tās sabiedroto lēmums saglabāt līdz aprīlim lielāko daļu iepriekš noteiktos naftas ieguves ierobežojumus, kā arī uzbrukumi Saūda Arābijas naftas rūpniecības uzņēmumiem. Tomēr mēneša otrajā pusē naftas cenas samazinājās un mēneša beigās saglabājās ap 62-64 USD par barelu. To noteica dati par jēlnaftas rezervju palielināšanos ASV un bažas par pieprasījuma kritumu saistībā ar paziņojumiem par stingru Covid-19 ierobežojumu atjaunošanu vai saglabāšanu vairākās Eiropas valstīs, nespējot nodrošināt ātru iedzīvotāju vakcināciju.

No 2021.gada 1.marta paaugstinātā akcīzes nodokļa dēļ, alkoholiskajiem dzērieniem cenas pieauga par 2,4%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,1 procentpunktu.

Paaugstinošā ietekme martā bija arī cenu kāpumam pakalpojumiem par 0,3%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,1 procentpunktu. Lielākā ietekme bija cenu kāpumam frizētavu un skaistumkopšanas salonu pakalpojumiem saistībā ar ierobežojumu atcelšanu šo pakalpojumu sniegšanai, pasažieru aviopārvadājumu pakalpojumiem un kompleksiem atpūtas pakalpojumiem.

Pārtikai martā cenas saglabājās nemainīgas. Lielākā ietekme bija cenu kāpumam konditorejas izstrādājumiem un saldumiem, miltiem un citiem graudaugiem, svaigām vai atdzesētām zivīm, kā arī cenu kritumam svaigiem augļiem un dārzeņiem. Jāatzīmē, ka pasaules pārtikas cenām jau desmito mēnesi pēc kārtas turpinās pieaugums. Martā, salīdzinot ar februāri, tās pieauga par 2,1% un sasniedza augstāko līmeni kopš 2014.gada jūnija. Pasaules pārtikas cenas martā pieauga visās galvenajās pārtikas grupās, izņemot graudaugiem un cukuram. Visstraujāk cenas pieauga augu eļļām, sasniedzot augstāko līmeni kopš 2011.gada jūnija, ko turpināja noteikt bažas par vājākām piegādēm no galvenajām ražotājvalstīs un spēcīgs importa pieprasījums, īpaši no biodegvielas ražošanas nozares. Būtiski pieauga arī cenas piena produktiem saistībā ar bažām par vājām piegādēm, ņemot vērā sezonāli samazināto piena ražošanu Okeānijā.

Citās preču un pakalpojumu grupās cenu svārstības aizvadītajā mēnesī kopējo cenu līmeni būtiski neietekmēja.

2021.gada martā, salīdzinot ar iepriekšējā gada martu, patēriņa cenas pieauga par 0,3%. Gada vidējā inflācija bija -0,3 procenti.

Šogad vidējā gada inflācija varētu būt ap 1-1,5%, kas būs augstāka par 2020.gadā vēroto. Turpmākajos mēnešos patēriņa cenas strauji nepieaugs, saglabājoties zemam pieprasījumam saistībā ar pasākumiem vīrusa izplatības ierobežošanai. Pandēmijai atkāpjoties, patēriņa cenas stabilizēsies. Vienlaikus to joprojām noteiks pasaules cenu svārstības.